

RAZISKAVA RIS

Petina uporabljaja spletno banko

VASJA VEHOVAR,
BORUT BORŠTIK

Raziskava RIS2009 e-bančništvo, ki je bila izvedena na Fakulteti za družbene vede, potrjuje, da je tudi na tem področju Slovenija v zadnjih letih nabrala kar nekaj zaostanka za razvitemi državami. Kljub razmeroma visoki rabi interneta je namreč uporaba e-bančništva pri Slovencih razmeroma skromna.

Po podatkih evropskega statističnega urada (Eurostat), ki e-bančništvo spremlja dvoletno, je delež uporabe elektronskega bančništva med prebivalci Slovenije, starimi od 16 do 75 let, za leto 2008 znašal 21 odstotkov. Slovenija je po tem kazalcu zaostajala osem odstotnih točk za povprečjem celotne Evropske unije (EU-27), za povprečjem najbolj razvitih držav (EU-15) pa še precej več – kar za 12 odstotnih točk. Slovenija se z 21 odstotki sicer uvršča v skupino, kjer so Španija (20 odstotkov), Slovaška (24), Malta (25) in Latvija (27). Zaostajamo tudi za Estonijo (44) in Litvo (38) ter Avstrijo (34). Pomenljivo je tudi dejstvo, da je v Sloveniji e-bančništvo šele na petem mestu pri uporabi naprednih spletnih storitev. Povprečje za Evropsko unijo kaže, da je e-bančništvo na tem področju na drugem mestu, medtem ko pri nas prevladujejo predvsem preprosta spletna opravila, kot sta e-pošta, iskanje informacij.

En razlog za (ne)uporabo e-bančništva je delež uporabe oziroma dostopa do interneta. Slovenija sicer v tem kazalcu minimalno zaostaja za evropskim povprečjem, zaostanek pa se v zadnjih letih

(NE)UPORABNIKI – Največji delež uporabnikov e-bančništva je v starostni skupini od 30 do 49 let, med izobraženimi ter med zaposlenimi, neuporabniki pa so predvsem mladi, manj IKT-pismeni, starejši in novi uporabniki interneta.

povečuje. Poudariti velja, da je bila rast števila uporabnikov interneta v zadnjih desetih letih (od 80 do 100 tisoč letno) bistveno večja od naraščanja števila uporabnikov e-bančništva (od 20 do 40 tisoč novih uporabnikov letno). V razvitejših državah delež uporabnikov e-bančništva v populaciji od 16 do 74 let v zadnjih letih narašča za okoli štiri odstotne točke letno, v Sloveniji pa le za dve ali tri odstotne točke.

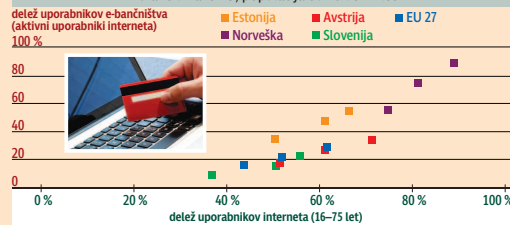
Uporaba e-bančništva je še naprej najpogostejša v starostni skupini od 30 do 49 let, med izobraženimi ter med zaposlenimi. Neuporabniki pa so

predvsem med mladimi, med manj IKT-pismenimi, med starejšimi in med novimi uporabniki interneta. Vstop v e-bančništvo se namreč običajno

banko, kar potrjujejo vse raziskave projekta RIS: verjetnost zamenjave glavne banke zaradi konkurenčne ponudbe e-bančništva ostaja še

UPORABNIKI INTERNETA IN E-BANČNIŠTVA

izbrane države EU, populacija od 16 do 74 let

DELO Vir: Eurostat 2004, 2006 in 2008

zgoditi šele po nekajletni uporabi interneta. Glavni razlog zaostanka v e-bančništvu v Sloveniji lahko torej iščemo v navedenih segmentih.

Težava je delno tudi stopnja zaupanja v e-bančništvo. V državah, kjer je stopnja zaupanja v e-bančništvo oziroma v varnost poslovanja na spletu nižja, je praviloma nižja tudi uporaba elektronskega bančništva. Slovenija je po tem kazalcu nezaupanja na šestem mestu med državami EU. Nekoliko starejša reprezentativna raziskava o e-bančništvu RIS 2004 pa je ugotavljala, da je bilo v tem obdobju kar 45 odstotkov sodelujočih zaskrbljenih glede varnosti podatkov na internetu.

Pri nadaljnji širitvi e-bančništva je treba opozoriti tudi na prepričanje, da je v Sloveniji zelo težko zamenjati

naprej izjemno nizka. To nekoliko zavira razvoj celotnega bančnega trga v Sloveniji ter vstop tuje konkurence. Po raziskavi RIS 2009 na trgu e-bančništva sicer še vedno prevladuje nekaj močnih domačih bank – podobno kot v klasičnem bančništvu. Zanimivo pa je, da se delež uporabnikov spletnega bančništva posamezne banke ne ujema povsem s tržnim deležem pri uporabi klasičnih bančnih storitev.

Raziskava RIS o e-bančništvu 2009 kaže, da zadovoljstvo z e-bančništvom tudi v letu 2009 ohranja presenetljivo in tradicionalno visoko vrednost (4,4). Kar 91 odstotkov uporabnikov spletnega bančništva ga je ocenilo s 4 ali 5 (na lestvici od 1 do 5).

VASJA VEHOVAR
IN BORUT BORŠTIK, FDV

VARČEVANJE

Donosi so kot da nas

JANJA SOROSZY

Marsikdo že zdaj ve, da bo imel v prihodnjih mesecih odlive, a kljub temu raje potroši denar spri, kot da bi privarčeval za mesec, ko se bodo izdatki povečali. Plačilo dohodnine, počitnice, nato nakup šolskih potrebščin za otroka ali dodatno izobraževanje za odrasle, morda plačilo šolnine. Te izdatke lahko predvidimo. Prav za takšne namene imajo v bankah produkte, ki omogočajo, da lahko znesek (vsaj deloma) privarčujete. Vendar, kot poudarjajo v Hypo Alpe-Adria-Bank, je kratkoročno težko visoko oplemeniti privarčevana sredstva. Pomembnejša od tega, kolikšen donos bomo imeli iz tega naslova, je zagotovo navada, da moramo za izdatke redno varčevati, saj nas lahko na primer plačilo 900 evrov dohodnine pošteno vrže iz denarnega toka.

Banke smo povprašali po produktih, v katerih lahko postopno nekaj privarčujemo, hkrati pa je pomembno, da so nam privarčevana sredstva na voljo v najkrajšem času ter da lahko del sredstev dvignemo, preostanek pa varčujemo naprej.

Predlagajo varčevalne račune

V Abanki za plačilo dohodnine predlagajo 14- ali 30-dnevni varčevalni račun, kjer je višina pologov poljubna, denar pa je na voljo po 14 oziroma 30 dneh od vplačila. Letna obrestna mera (OM) je pri prvem varčevalnem računu trenutno 0,479-odstotna, pri drugem pa 0,766-odstotna in velja do konca septembra, ko se ponovno izračuna polletni euribor. Za plačilo dopusta in stroškov izobraževanja pa poleg varčevalnega računa predlagajo vezano vlogo, kjer je višina obrestne mere odvisna od zneska in obdobja vezave (0,65–1,25 odstotka nominalne OM). Najkrajši čas varčevanja je mesec dni.

Pri Raiffeisen banki za ta namen priporočajo varčevalno knjižico ali varčevalni račun. Pri tem je OM za varčevalno knjižico spremenljiva – vezana je na enomesečni euribor in je tako v aprilu 0,41 odstotna na letni ravni. Varčevalec na začetku položi minimalni polog 125 evrov, ki mora na računu ostati celotno obdobje varčevanja. Vsak polog mora na knjižici odležati najmanj 31 dni. Odpovednega roka ni. Na varčevalnem računu je obrestna mera odvisna od zneska, ki je na računu.